

VIHREÄN SIIRTYMÄN MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET KESKI- POHJANMAALLA

Samu Valpola

Projektipäällikkö GTK 2.0 – tulevaisuuden monipaikkainen työ

MILLÄ SUULLA TÄSSÄ PUHUTAAN

- Keski-Pohjanmaa -kokemusta vuodesta 2006
- Alueellistunut Geologian tutkimuskeskuksen uuden toimipaikan perustamisen yhteydessä
- Kartoitus- ja tutkimustöitä maakunnan ja naapurien alueella 2006-2016
- Operatiivisen tulosityksikön päällikkönä 2016-2019
- Strategia- ja suunnittelupäällikkönä 2019-
- Tällä hetkellä GTK 2.0 – tulevaisuuden monipaikkainen työ – muutosohjelman pilotin projektipäällikkönä 02/2022 saakka

MIKÄ VIHREÄ SIIRTYMÄ?

- Ympäristöliiketoiminnan painoarvo tulee kasvamaan globaalin talouden kilpailukykytekijänä
- Kehityksen taustalla vaikuttavat monet kysymykset: ilmastonmuutos, luonnonvarojen ylikulutus, luontokato tai ekosysteemien heikkenevä tila
- Tilanteen korjaamisessa tarvitaan taloutta läpileikkaavia rakenteellisia uudistuksia, joilla on toteutuessaan todella merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia
- **Green Deal** hyväksyttiin Euroopan komission toimesta joulukuussa 2019, ja sen on tavoitteena tehdä EU:sta ilmastoneutraali, oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on moderni, resurssitehokas ja kilpailukykyinen

The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review

The solution starts with understanding and accepting a simple truth: our economies are embedded within Nature, not external to it.

We need to change how we think, act and measure success.

- (i) Ensure that our demands on Nature do not exceed its supply, and that we increase Nature's supply relative to its current level.
- (ii) Change our measures of economic success to guide us on a more sustainable path.
- (iii) Transform our institutions and systems – in particular our finance and education systems – to enable these changes and sustain them for future generations.

Final Report - The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review (02/02/21)
<https://www.gov.uk/government/publications/final-report-the-economics-of-biodiversity-the-dasgupta-review>

Restructuring the Circular Economy into the Resource Balanced Economy

Simon P. Michaux

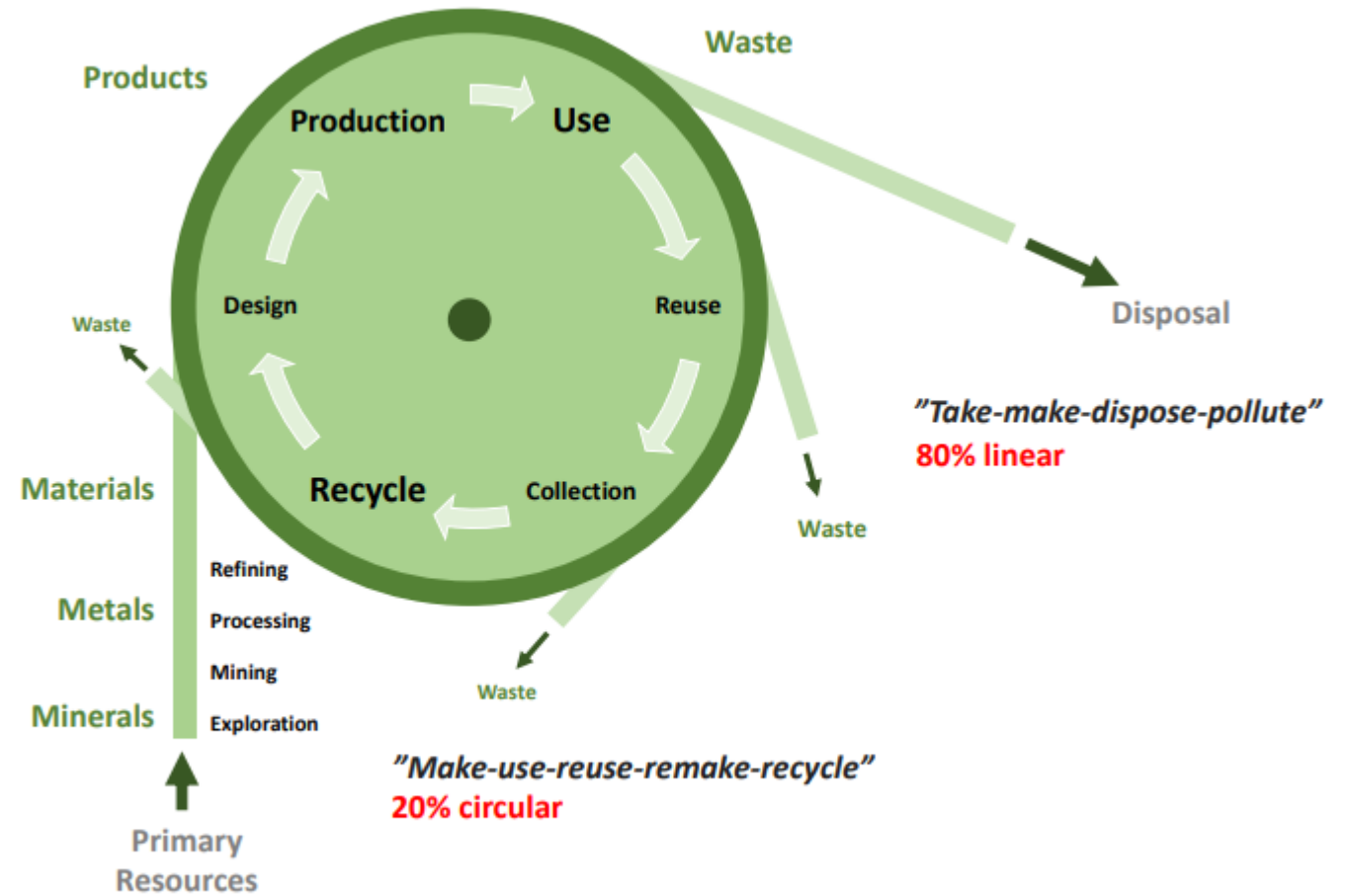

Figure 6. The Circular Economy accounting for primary resource extraction (Image: Alan R Butcher)

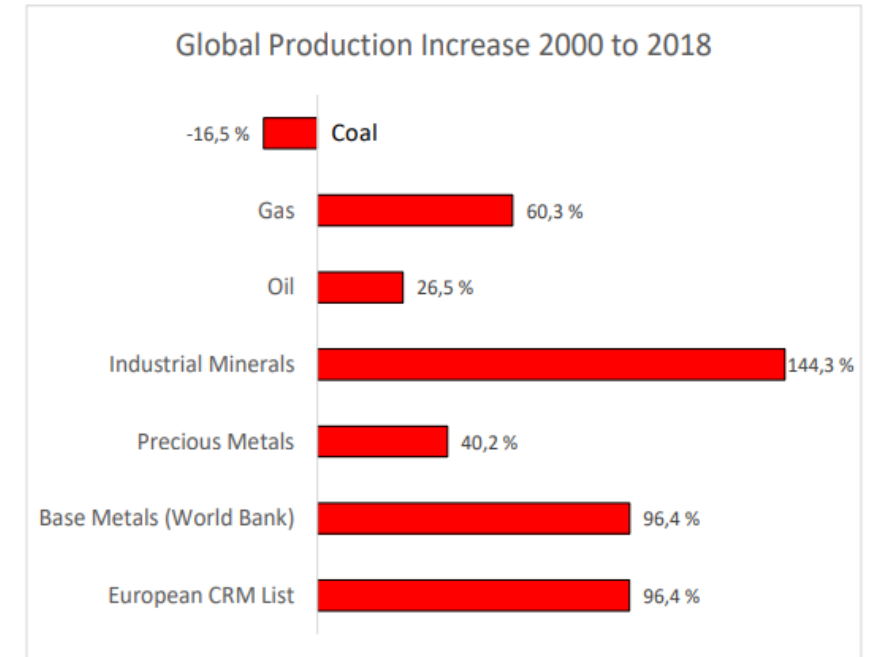
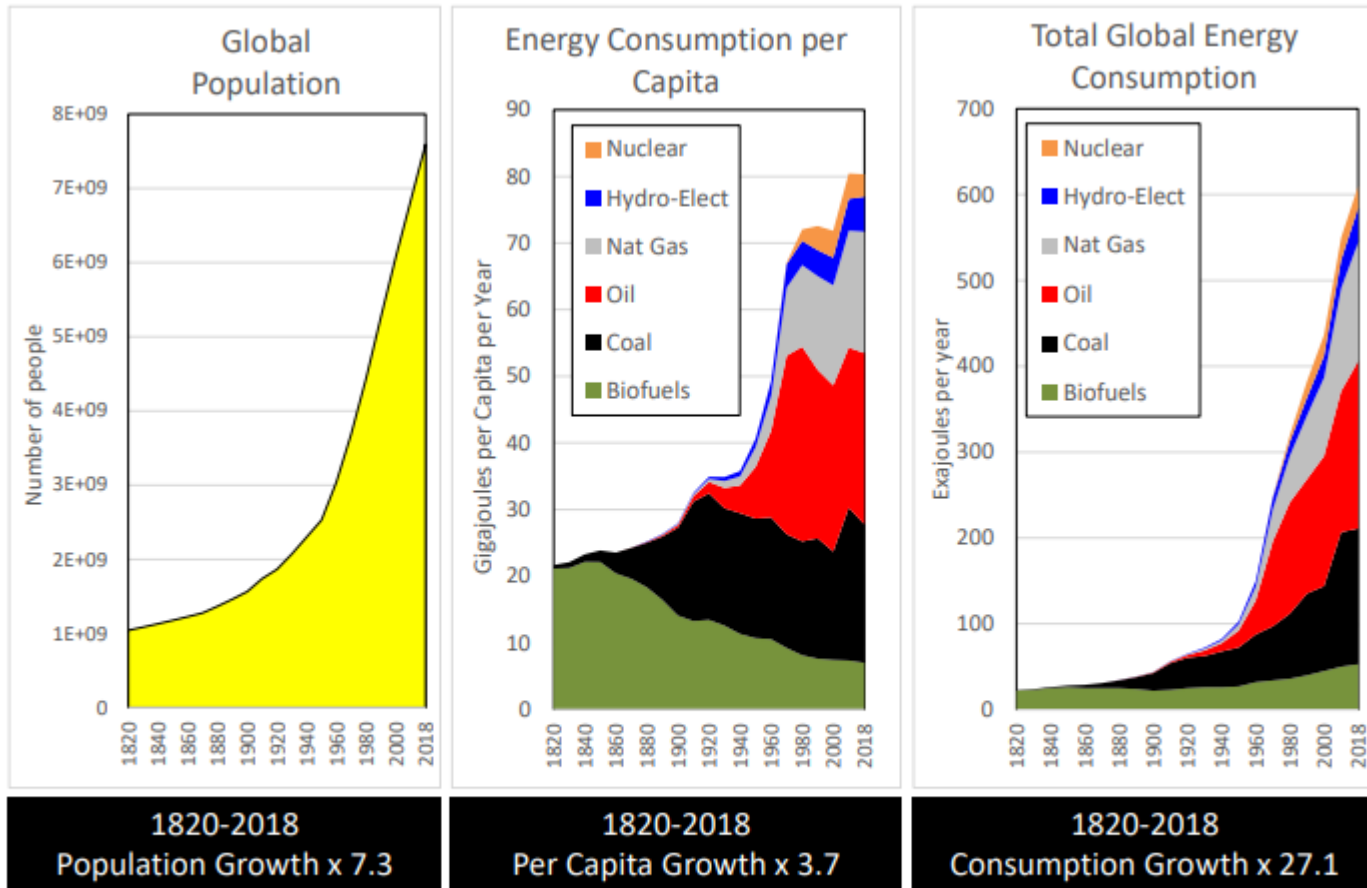

Figure 32. Global annual consumption of mineral resources between the year 2000 and 2018 (Source: USGS data, World Bank data)

Figure 31. World population, per capita-, and total energy consumption, 1820-2018

(Source: Data from Tverberg, G. <https://ourfiniteworld.com/>, and BP Statistical Review of the World Energy 2019, US Census Bureau)

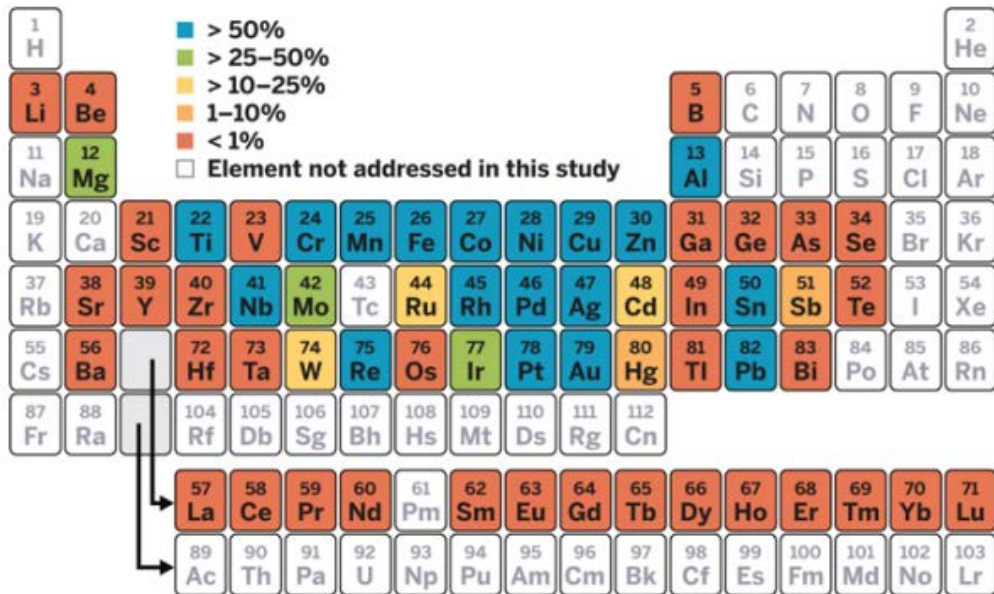

Figure 29. Recycling rates of metals

(Source: United Nations Environment Programme, Recycling Rates of Metals (2011) / C&EN May 30, 2011)
 (Copyright License: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>)

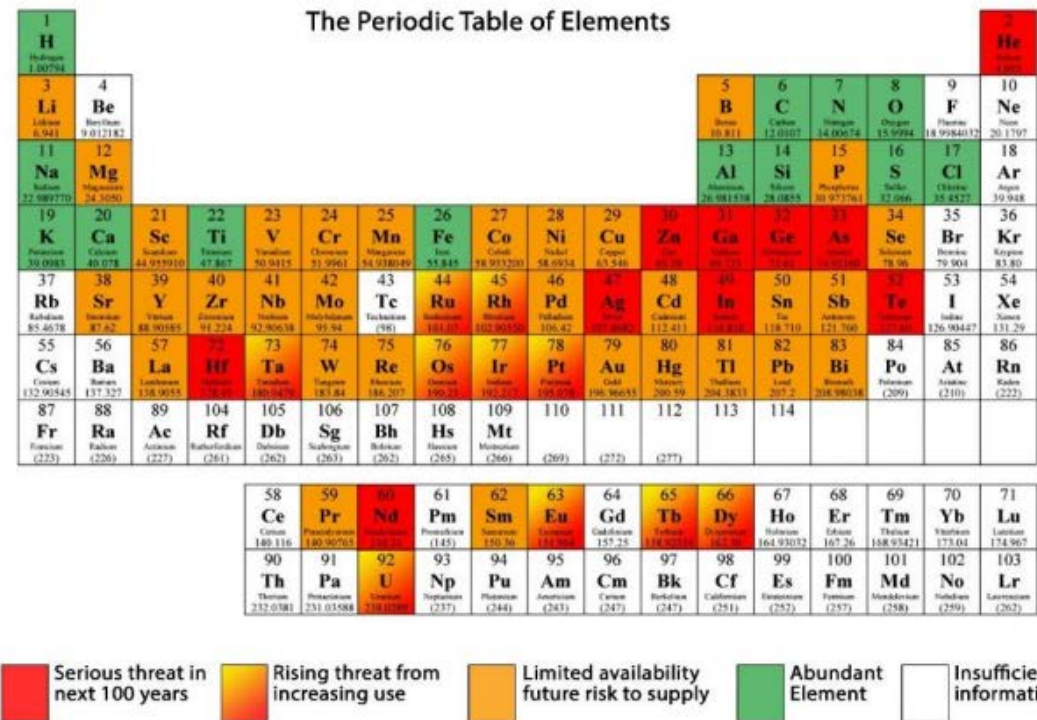

Figure 30. Some primary mining sources for a number of metals have clear supply risks

(Source: Report On Critical Raw Materials For The EU May 2014)
 (Copyright License: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>)

VIHREÄ SIIRTYMÄ TOIMIALOITTAIN

- Kestävä teollisuus: kiertotalouteen perustuvan kestävämmän tuotannon edistäminen
- Puhdas energia: hiilivapaan energiantuotannon ja energiatehokkuuden edistäminen
- Kestävä liikkuvuus: liikenteen päästöjen vähentäminen (90% vuoteen 2050 mennessä)
- Rakentaminen ja kunnostaminen: energiatehokkuuden, kiertotalouden, digitalisaation ja ilmastokestävyyden edistäminen korjaus- ja uudisrakentamisessa
- Pelloilta pöytään -strategia: ruokaketjun kokonaiskestävyyden edistäminen (ruokaturvallisuus, ilmastonmuutoksen hillintä, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen)
- Ympäristön pilaantumisen torjunta: ilman, veden ja maaperän pilaantumisen ehkäiseminen

VIHREÄ SIIRTYMÄ MAAKUNNISSA

- Mitä muualla on tehty? Onko sen pohtimisesta meille hyötyä? Miten kannattaa ajatella?

- *”Akkutekniikan merkityksen kasvu näkyy monin tavoin myös Pohjois-Pohjanmaan yritys- ja TKI-kentällä. Akkujen kierrätykseen keskittyviä yrityksiä on perustettu jo useita. Esimerkiksi Nivalassa toimiva Akkuser Oy on ensimmäinen matkapuhelimien akkuja kierrättävä toimija Suomessa. Kärämäkeläinen Tracegrow Oy puolestaan muuntaa käytettyjen alkaliparistojen metallit maataloudessa hyödynnettäväksi lannoitteeksi. **Naapurimaakunnassa Keski-Pohjanmaalla** on vireillä myös mittava Keliber Oy:n kaivoshanke, joka käynnistyessään tuottaa tulevana vuosina akuissa käytettävää litiumhydroksidia. Arvoltaan noin puolen miljardin euron hankkeen välillisten vaikutusten ennakoidaan pirstävän tulevana vuosina myös Pohjois-Pohjanmaan elinkeinoelämää etenkin kuljetus- ja maanrakennusalalla.” (<https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/vihrea-siirtyma>) (Määttä, M. 2021)*

- Monet meistä muistavat vielä energiaomavaraisuus ym. ajattelun vain muutamien vuosien takaa: mietittävä tarkkaan että miten vihreän siirtymän kohdalla on ajateltava
- Teemat ovat isoja, mutta vahvuudet voivat olla niistä pieniä osia: on keskityttävä niiden vahvistamiseen

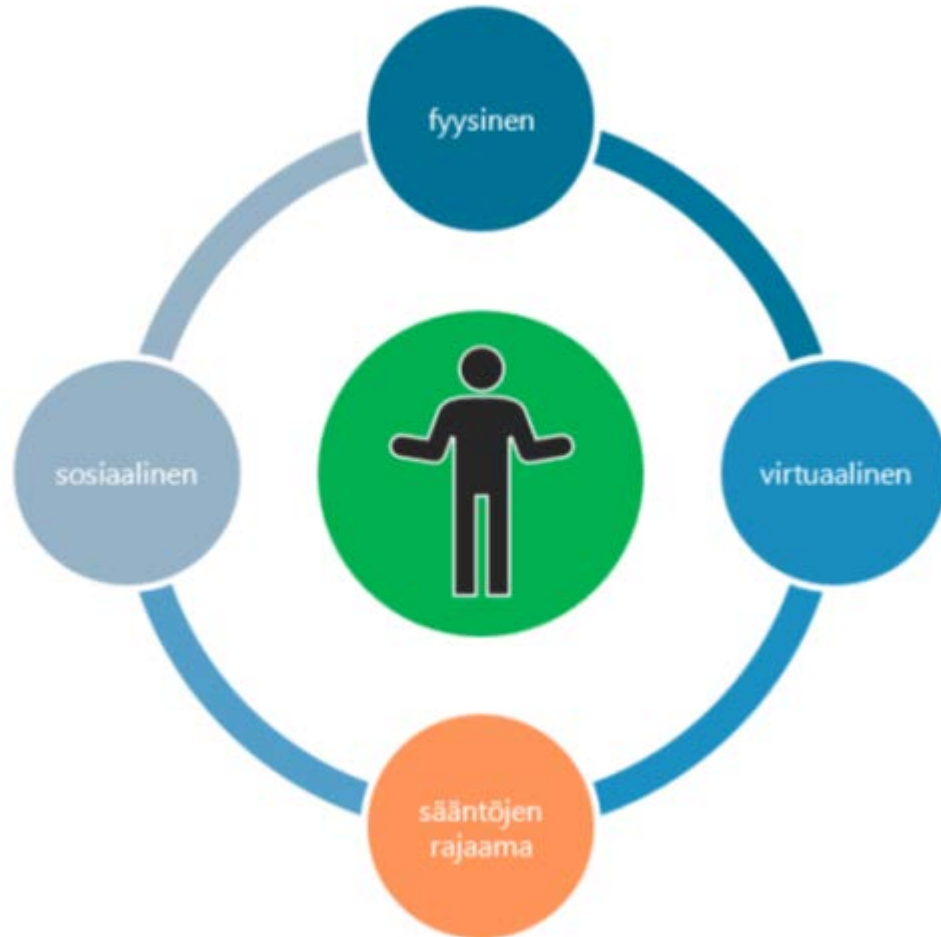
KESKI-POHJANMAALLA?

- Biotalous laajassa merkityksessä: olemme hyvin intensiivisen biotalouden aluetta: tuottavuus on korkea ja resursseja käytetään voimakkaasti: mikä suunta on tässä oikea?
- Mineraalit ja muut raaka-aineet: jäljitettävyyys, jalostusaste, tapa tehdä: kortteja on kädessä paljon enemmän kuin monilla muilla
- Energia: mihin osaan tulee keskittyä? Vuoteen 2040 on juuri nyt 19 vuotta. Miten onnistumme pysymään jatkuvasti voittavalla jäniteellä?
- Liikkuminen ja ympäristö: miten nämä tuovat meille parhaan hyödyn? Ellei ole pakko liikkua, mikä saa osaajat ja tekijät Keski-Pohjanmaalle? Miten saamme suurimman hyödyn siitä mikä meillä on uniikkia – paremmin - erilaista kuin muualla?

KESKI-POHJANMAALLA?

- Koulutus on avainasemassa myös - ja erityisesti – vihreässä siirtymässä: osaammeko katsoa riittävän kauas, osaammeko ottaa riittävän rohkeita askelia?
- Sama pätee investointeihin: mihin on tähdättävä jos 2040 on maalina?
- Samaan aikaan vihreän siirtymän kanssa muuttuu työn tekemisen tapa, vielä paljon nopeammin. Miten tästä yhdistelmästä saadaan irti maksimihyöty?

VOIKO KESKI-POHJANMAA YHDISTÄÄ VIHREÄN SIIRTYMÄN JA UUDEN TYÖN TEKEMISEN TAVAN?

- Työn tekemisen tapa ja kulttuuri
- Osaaminen
- Työympäristö ja -yhteisö
- Teknologia

GTK ON KÄYNNISTÄNYT MUUTOSOHJELMAN PILOTIN: GTK 2.0 – TULEVAISUUDEN MONIPAIKKAINEN TYÖ

Jokaisen
GTK:laisen
työhyvinvointi ja
tuloksellisuus
paranevat

- Muutosohjelma tähtää monipaikkaisen työn mahdollistamiseen
- Haluamme olla aktiivinen muutoksen tekijä, emme passiivinen muutoksen kohde

”GTK:n moderni tapa toimia tunnustetaan julkishallinnon edelläkävijänä, muutosohjelma on vaikuttanut merkittävästi organisaation julkisuuskuvaan ja parantanut oleellisesti strategian toteutumisen edellytyksiä uudessa ajassa”

ONNISTUMINEN ON MAHDOLLISTA AINOASTAAN YHDESSÄ KUMPPANEIDEN KANSSA

GTK:N PILOTIN AVAINKYSYMYKSET

- 🌐 Mikä on tuloksellisin ja tarkoituksenmukaisin tapa tehdä työtä?
 - *Mitä henkilöstömme suosii?*
 - *Mikä on valtionhallinnon tahtotila tulevaisuudessa?*
 - *Mikä on työnantajan tahtotila?*
- 🌐 Käytännöllisesti: mikä on tarkoituksenmukaisin tasapaino fyysisen ja virtuaalisen työtavan välillä?
 - *Yhteisöllisyyden näkökulma*
 - *Työhyvinvoinnin näkökulma*
 - *Tuottavuuden näkökulma*
- 🌐 Mihin resurssit kannattaa jatkossa kohdistaa?
 - *Työympäristövaihtoehtojen monipuolisuuteen, laitteisiin ja välineisiin, osaamisen kehittämiseen, matkustamiseen, toimitiloihin?*

MUUTOSOHJELMAN PILOTIN LÄHTÖKOHDAT

HR-käytännöt

- Panostamme joustavaan työaikaan. Varmistamme työhyvinvoinnista huolehtimisen kehittyvillä HR- ja työympäristöratkaisuilla.

Kohtaamiset

- Suurin osa virtuaalisia, matkustamisen tarve vähenee merkittävästi. Panostamme kyvykkyyteemme toimia virtuaalisesti.

Johtaminen

- Kehitämme johtamisvalmiuksiemme vastaamaan muuttuvan työn tekemisen asettamia vaatimuksia.

Toimitilat

- Merkitys yhteisöllisyyden vahvistajana, kasvotusten kohtaamisessa ja sosiaalisen ulottuvuuden kannalta tärkeä.

Teknologia

- Muutos mahdollistetaan toimitilojen yhteiskäyttöisyydellä sekä moderneilla, liikkuvan ja monipaikkaisen työn mahdollistavilla digitaalisilla ratkaisuilla ja välineillä.

MUUTOSOHJELMAN PÄÄMÄÄRÄ JA PILOTIN TAVOITTEET

GTK:n moderni tapa toimia tunnistetaan julkishallinnon edelläkävijänä, muutosohjelma on vaikuttanut merkittävästi organisaation julkisuuskuvaan ja parantanut oleellisesti strategian toteutumisen edellytyksiä uudessa ajassa.

Pilotin tavoitteena on löytää GTK:n toiminnan kannalta optimaalinen työn tekemisen tapojen tasapaino:

Työskentelyn tukeminen sekä työskentelyvälineiden uudistaminen työn tuloksellisuutta paremmin tukeväksi

Monipaikkaisen työn mahdollistaminen kotimaassa ja mahdollisuuksien selvittäminen ulkomailla työskentelyn osalta

Edelläkävijäaseman saavuttaminen valtionhallinnon uuden työn tekemisen tavan esimerkkiorganisaationa

GTK:n kyvykkyyden nostaminen toimimiseen uudelaaisessa työkuulttuurissa

Työn tehokkuuden ja edellytysten nostaminen käyttäen uusinta tekniikkaa ja osaamista

GTK

KIITOS

etunimi.sukunimi@gtk.fi

www.gtk.fi